

PESTPROTOCOL EUROPASCHOOL

Pesten komt op alle scholen voor, dus ook op de Europaschool. Het is een probleem dat we onder ogen willen zien en ook serieus willen aanpakken.

Dit pestprotocol heeft als doel een bijdrage te leveren aan het creëren van een veilige leeromgeving voor alle kinderen. Pas als kinderen zich veilig voelen, gewaardeerd en gerespecteerd, zullen zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Preventief pestbeleid

Om een goed pedagogisch klimaat te creëren, werken we schoolbreed met de methode PBS (Positive Behavior Support). We hebben met alle geledingen (kinderen, leerkrachten, ouders) gezamenlijke waarden vastgesteld.

Die waarden zijn: *veiligheid, respect en verantwoordelijkheid*.

Op basis van die waarden zijn gedragsverwachtingen geformuleerd. Die verwachtingen worden aangeleerd. (Hoe gedraag je je veilig en respectvol op de gang, buiten enz.) Goed gedrag wordt vervolgens beloond. Steeds wordt uitgedragen wat voor school we voor iedereen willen zijn en wat je daar voor moet doen en laten. Grensoverschrijdend gedrag wordt op een eenduidige manier aangepakt.

In alle klassen worden aan het begin van het schooljaar ook afspraken over het gewenste gedrag in de klas gemaakt en gevisualiseerd. Deze afspraken zijn regelmatig onderwerp van gesprek. In de groepen 3 t/m 8 wordt daarnaast Taakspel ingezet om grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan. Kinderen leren hierbij ook om elkaar aan te spreken en te helpen om het afgesproken gedrag te laten zien.

Als er zich ernstige incidenten voordoen, of is er sprake van enig lichamelijk letsel ontstaan is, wordt er een incidentenregistratie gemaakt: Wat is er, waar gebeurd en wie waren er bij betrokken?

Als er toch gepest wordt

Het is lastig om pestgedrag te signaleren. Pesten gebeurt meestal buiten het zicht van de leerkrachten, stiekem. Pesten is niet hetzelfde als plagen.

De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
Gelijkwaardigheid	Machtsverschil
Wisselend 'slachtofferschap'	Hetzelfde 'slachtoffer'
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: "Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen." Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Zie bijlage 2 voor mogelijke signalen van pesten.

Stappenplan

De leerkrachten hebben een sleutelrol. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van pestgedrag. Iedere melding van pesten moet serieus genomen worden en geverifieerd. De volgende stappen worden daarbij ondernomen.

1. Afzonderlijke gesprekken voeren met gepeste en pester. Aan de hand van zo concreet mogelijke voorbeelden uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de IBER en/of de directie op de hoogte stellen. Team en TSO worden geïnformeerd i.v.m. toezicht op het plein e.d.
2. Indien situatie daadwerkelijk om grensoverschrijdend gedrag gaat, hebben leerkracht/ IBER/ directie al in deze fase gesprek met ouders van gepeste en pester(s). Stappenplan wordt uitgelegd. Aan ouders van de pester(s) worden eventueel uiterste consequenties kenbaar gemaakt. Doel is samen met ouders te kunnen werken aan oplossing.
3. De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag kan er gekozen worden voor de no-blame aanpak waarbij de leerkracht een kleine groep formeert die bestaat uit vrienden van de gepeste, meelopers, zwijgers en pesters. Allen zullen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid om het voor de gepeste goed te maken. De sfeer van de gesprekken moet open zijn en oplossingsgericht. (Wat kun jij doen om.. en jij?) Er worden afspraken gemaakt. Er kan ook worden gekozen voor een klassengesprek waarbij vooral ook benadrukt zal worden dat alle kinderen zich veilig en fijn moeten voelen op school en dat melden van pesten geen klikken is. Binnen een week vindt een evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig observeren.
4. In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag, wordt meteen teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact zal worden opgenomen. Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat zonder dat de ouders melding hebben gemaakt.
5. Gesprek met gepeste en pester samen of afzonderlijk (leerkracht schat in wat het best is) of met de no-blame groep: Is het gelukt om de afspraken na te komen? Zo ja: Afspraken worden gehandhaafd/bijgesteld en een volgend gesprek afgesproken (twee weken later) Zo nee: analyse wordt opgesteld waardoor het is misgegaan, IB-er wordt op de hoogte gesteld en handelingsplan opgesteld. Team wordt geïnformeerd. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.
6. Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan de IBER. Zijn de effecten positief dan zal er langzamerhand afgebouwd worden. Zo niet: Nieuw handelingsplan opstellen waarbij eventueel ook een externe deskundige ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

- Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd. (Notities in Parnassys en klassenmap)
- Acties en afspraken dienen er op gericht te zijn om het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.

Eventueel kan er worden besloten stap 7 te ondernemen:

7. Gesprek met alle ouders van de groep over het pestprobleem. Dit vooral als er sprake is van een grote zwijgende groep die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door de directeur of IBer. De leerkracht van de groep is ook aanwezig. Doel: Informatieverstrekking en bespreken wat ouders kunnen de om het gedrag te beïnvloeden.

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, IBer, directie) nog twee stappen gezet worden:

8. Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst.
9. De pester wordt geschorst voor maximaal vijf dagen. Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn, zal er met het bevoegd gezag worden overlegd of er een verwijderingsprocedure voor de pester(s) in gang wordt gezet.

BIJLAGEN PESTPROTOCOL

Bijlage 1 pestprotocol:

Bij pestgedrag moet er op verschillende niveaus worden gewerkt:

Op het niveau van de pester:

Algemeen:

Er wordt uiteraard met de pester gesproken, zie stappenplan van het pestprotocol. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan afspraken met evaluatiemomenten.

Het advies is om de pester even de gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren alvorens zijn ouders bij zijn wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de reden van de ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen)
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest, belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
 - Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
 - Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
 - Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
 - Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
 - Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Op het niveau van het gepeste kind

Algemeen:

Natuurlijk moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Soms gaat een gepest kind zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren. Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Op het niveau van de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

Op het niveau van de ouders

In de brochure "Pesten op school, hoe ga je er mee om?", staan de volgende adviezen:

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet

- e) Besteed extra aandacht aan uw kind
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- d) Geef zelf het goede voorbeeld
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Websites over pesten:

www.pestweb.nl

www.primamethode.nl

Bijlage 2 pestprotocol

Kinderen die gepest worden, schamen zich vaak en durven er niet goed met anderen over te praten. Zelfs niet met hun ouders. Soms is uit signalen op te maken dat er iets aan de hand is.

Mogelijke signalen zijn:

-
- Het kind heeft angst om naar school te gaan;
- Heeft weinig of geen vrienden;
- Vervalt in vroeger gedrag zoals weer in bed plassen of weer gaan duimen;
- Heeft last van concentratiestoornissen, waardoor de schoolprestaties achteruit gaan;
- Heeft vaak geen eetlust;
- Kan ineens veel ruzie gaan maken thuis;
- Zomaar en regelmatig huilen om niets;
- Het kind heeft last hebben van buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid;
- Hij/zij komt thuis uit school met kapotte kleren en beschadigde boeken;
- Het kind heeft verdacht vaak kneuzingen, verwondingen en blauwe plekken;
- Hij/zij wordt niet uitgenodigd voor feestjes!
- Het kind fietst alleen naar school;
- Slaapt onrustig en droomt naar;
- Vraagt of steelt geld van de familie;
- Het kind neemt geen klasgenootjes (meer) mee naar huis.

Pesten op school is te herkennen aan een veelheid van signalen.

-
- Altijd een bijnaam, de persoon nooit bij de eigen naam noemen;
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over die persoon;
- Een klasgenoot telkens weer ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven;
- Beledigen;
- Opmerkingen maken over kleding;
- Isoleren en negeren;
- Na schooltijd opwachten, schoppen of slaan;
- Op weg naar huis achterna rijden;
- Naar het huis van de gepeste gaan;
- Bezittingen afpakken;
- Schelden of schreeuwen;
- Pesten via msn.

Signalen voor de leerkracht:

De gepeste is vaak betrokken bij samenscholingen of **opstootjes** in de klas of op de speelplaats;

- De leerling is **vaker afwezig**; gaat niet graag naar school;
- De leerling zoekt de **veiligheid van de leerkracht** op;
- Een leerling wordt vaak met een bijnaam aangesproken door klasgenoten;
- Er is een verhoogde kans op **psycho-somatische klachten** (hoofdpijn, buikpijn);
- De **schoolresultaten** van de leerling gaan plots achteruit;
- De leerling wordt dikwijls als **laatste gekozen** bij het indelen van groepjes (sportles, groepswork);
- De leerling **isoleert zich** van de anderen, soms met één vriend(in);
- De leerling is vaak alleen en **buitengesloten** tijdens pauzes en tijdens het overblijven;
- De leerling blijft **dicht bij de onderwijzer** staan tijdens pauzes en tijdens het overblijven;
- Opvallend vaak zijn er spullen kapot of verdwenen bij een leerling;
- Een leerling is vaak betrokken bij vechtpartijtjes, scheldpartijen etc.

- Een leerling is steeds het mikpunt van "grapjes". Pen weggoeien, etui overgooien, stoel wegzetten etc.
- De leerling gedraagt zich gestrest, **ongelukkig** en depressief;
- De leerling gedraagt zich schichtig, schrikt snel, durft iemand niet aan te kijken etc.
- De schoolprestaties gaan langzaam achteruit;
- De sfeer in de klas is niet goed;
- De leerkracht voelt intuïtief aan dat er "iets" niet klopt in de klas en kan er maar niet de vinger achter krijgen wat het is.

Bijlage 3 Pestprotocol

Registratie Gedragsincident

Naam leerling: _____

Groep/klas: _____ Datum: _____ Tijd: _____

Ingevuld door: _____

Plaats	Klein probleemgedrag	Groot probleemgedrag
☐ klaslokaal * eigen juf/meester * VVTO * TSO ☐ gang/hal/trap ☐ schoolplein ☐ gymzaal ☐ kleedkamer ☐ bibliotheek ☐ toilet ☐ anders, nl:	☐ onacceptabel taalgebruik ☐ uitschelden ☐ obscene gebaren ☐ ruzie ☐ plagen ☐ ongehoorzaam/ tegendraads ☐ moedwillig verstoren van activiteit ☐ misbruik van materiaal ☐ onacceptabel gebruik van digitale middelen ☐ anders, nl:	☐ verbale agressie (dreigen) ☐ pesten ☐ liegen/bedrog/spieken ☐ vechten ☐ fysieke agressie (eenzijdig) ☐ ongeoorloofd verblijf buiten schoolterrein ☐ spelen met vuur ☐ materiële vernieling/vandalisme ☐ diefstal ☐ anders, nl:

Maatregelen:

- o gesprek met
- o contact met ouder/ verzorger
- o verlies van privilege
- o time out
- o wegsturen naar
- o nablijven/ tijd inhalen
- o herstellen schade
- o taak doen
- o strafwerk maken
- o schorsing
- o anders, nl: